

ГУЗЕНКО Олена,
*доцент кафедри цивільного та господарського
права факультету №2, кандидат економічних
наук, доцент, Криворізький навчально –
науковий інститут Донецького державного
університету внутрішніх справ*

СУТНІСНІ СЕГМЕНТИ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ВОЄННИХ ДІЙ

Питання публічної безпеки особливо актуалізуються під час виникнення загроз для громадян країни в умовах війни. При цьому дослідження науковців не оминають увагою не лише саме явище публічної безпеки, а й розглядають її ключові сегменти. Проте, вивчення публічної безпеки в умовах війни характеризується обмеженою кількістю таких досліджень. На думку багатьох науковців поняття «публічна безпека» усе ще залишається новелою для національного безпекового законодавства.

Слід відати належне законодавцю, який розробив та затвердив Положення про функціональну підсистему забезпечення публічної (громадської) безпеки і порядку, безпеки дорожнього руху єдиної державної системи цивільного захисту [1], проте деталізованого визначення понятійної категорії «публічна безпека» не надав. Разом з тим, у цьому Положенні законодавець розкриває понятійну категорію «функціональна підсистема забезпечення публічної (громадської) безпеки і порядку, безпеки дорожнього руху єдиної державної системи цивільного захисту» та наголошує на тому, що його зміст означає складову частини єдиної державної системи цивільного захисту, до якої входять МВС, Національна поліція України, Національна гвардія України, органи управління та підпорядковані їм сили цивільного захисту, суб'єкти господарювання, які належать до сфери їх управління та виконують завдання цивільного захисту.

З метою визначення сутнісних ознак поняття «публічна безпека» в умовах воєнних дій звернемося до праць науковців, котрі подають свою позицію тлумачення даної категорії. Так, С.В. Пономарьов вважає, що «...публічна

безпека характеризується термінами «громадська безпека» й «громадський порядок». На його погляд саме ці дві понятійні категорії «...позначають сферу суспільних відносин, які виникають у процесі забезпечення правопорядку, але публічна безпека має більш широкий зміст, ніж громадська безпека чи громадський порядок» [2]. В свою чергу, М.І. Панов і В.П. Тихий [3] зазначають взаємозв'язок публічної безпеки з її суспільною формою. Науковці вважають, що «...суспільна безпека, відбиваючись у суспільній свідомості, створює певний суспільний настрій і формує масові й індивідуальні стереотипи, що характеризуються відчуттям захищеності інтересів, охоронюваних правом, наявністю почуття безпеки щодо різного роду загроз, а також відсутністю страху перед ними» [3].

У своїй праці О. Батраченко [4] розглядає понятійну категорію «публічна безпека» як поняття, що відображає сучасні тенденції суспільного та державного розвитку в напрямі, що відповідає пріоритетності життя, здоров'я й особистої безпеки людини та громадянина, її благополуччя та добробуту.

Варто також відзначити, що в більшості європейських правових систем, судячи з дослідження С. Сьоміна [5], поняття публічної безпеки законодавством не визначається з метою недопущення обмеженості дій правоохоронних органів у кожній конкретній ситуації.

О.М. Швець [6] на основі аналізу нормативно-правових актів і наукових досліджень, наводить основні ознаки стану «публічна безпека та порядок»:

- по-перше, захищеність життєво важливих для суспільства й особи інтересів;
- по-друге, наявність почуття безпеки й суспільного спокою щодо різного роду загроз, а також відсутність страху перед ними;
- по-третє, державний характер забезпечення запобігання порушенням публічної безпеки та порядку.

Узагальнюючи результати проведених досліджень, ми вважаємо, з позиції воєнних дій, котрі відбуваються в Україні зазначені ознаки понятійної категорії «публічна безпека» можуть бути адаптовані, а на їх основі пропонуємо введення понятійної категорії «воєнна публічна безпека». За своїм сутнісним

змістом запропоновану понятійну категорію пропонуємо розуміти як обов'язків сегмент національної безпеки країни, який має за базу особливий організаційно-правовий механізм, призначений забезпечити ефективну реалізацію громадянами своїх прав і законних інтересів, котрі знаходяться в зон бойових дій.

Список використаних джерел

1. Положення про функціональну підсистему забезпечення публічної (громадської) безпеки і порядку, безпеки дорожнього руху єдиної державної системи цивільного захисту. Положення МВС України від 04.10.2019 № 835. [URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1199-19](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1199-19)
2. Пономарьов С.В. Поняття та зміст публічної безпеки в системі сектору безпеки і оборони. Право.ua. 2017. № 2. С. 112.
3. Панов М.І., Тихий В.П. Безпека як фундаментальна категорія в методології правознавства (до постановки проблеми). Вісник Академії правових наук. 2000. № 3 (22). С. 13.
4. Батраченко О. Поняття та ознаки публічної безпеки та порядку як об'єктів адміністративно-правової охорони. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». 2014. Вип. 29 (2.3). С. 84–86.
5. Сьомін С. Концептуальні підходи щодо забезпечення громадської безпеки: іноземний досвід, висновки для України. URL: http://old2.niss.gov.ua/content/articles/files/1_Siomin-8f832.pdf.
6. Швець О.М. Публічна безпека й порядок в умовах карантину. Юридичний науковий електронний журнал.2020. № 4.С.238 – 241.